

I

Se rătăcise. Nu-i stătea în fire să se rătăcească așa ușor. Era tipul de om care își făcea planuri cu rigurozitate și apoi le îndeplinea în mod eficient, dar acum toate îi ieșeau pe dos într-un chip pe care, hotărât lucru, nu avusese cum să-l prevadă. Se trezise blocat în trafic pe șoseaua AI timp de două ore năucitoare, așa că, în acea dimineață, se făcuse deja târziu când reuși să ajungă la Edinburgh. Apoi se încurcă într-un sistem de sensuri unice, iar o stradă închisă din cauza unei avarii la conducta principală de apă îi strică și mai mult socotelile. Plouase tot timpul, fără milă, pe tot parcursul drumului său spre nord; ploaia se mai potoli abia când el ajunse la periferia orașului. Însă ploaia nu înspăimântase deloc mulțimea de vizitatori — nici nu-i trecuse prin minte că orașul Edinburgh era în toiul Festivalului și că va da peste hoarde de oameni mișunând încolo și-ncoace, de parcă tocmai se anunțase sfârșitul unui război. Cu Festivalul de la Edinburgh avusese tangență doar o dată, într-o seară târziu când, întâmplător, dăduse de o emisiune retrospectivă și văzuse o adunătură de diletanți din clasa de mijloc angrenați într-o dezbatere despre o reprezentație pretențioasă de teatru neconvențional.

Într-un târziu, se trezi în centrul plin de noroi al orașului, pe o stradă care părea situată cumva la un nivel mai jos față de restul arterelor, o văgăună urbană întunecoasă. În urma ploii, piatra cubică rămăsese murdară și umedă, iar el trebuia să conducă mai atent deoarece strada roia de persoane care traversau aiurea sau se opreau la taifas în mijlocul ei, de parcă nimeni nu le spusese vreodată că partea carosabilă era pentru autovehicule, iar trotuarele, pentru pietoni. O coadă șerpuia cât strada de lungă — indivizi care așteptau să pătrundă în spațiul ce arăta ca făcut de o bombă într-un zid pe care, pe o placardă la intrare, era scris: *Fringe Venue 164*¹.

Permisul de conducere din portofel era pe numele Paul Bradley. Paul Bradley era un nume ușor de uitat. Se afla de data asta la mai multe grade de separare² față de numele său real, un nume pe care nu-l mai simțea că-i aparținuse vreodată. Când nu era în misiune (dar nu întotdeauna), folosea deseori numele de Ray. Drăguț și simplu. Ray³, lumină și întuneric. Ray, soare și noapte. Îi făcea plăcere să se furișeze printre identități, să se strecoare prin crăpături. Peugeot-ul închiriat, pe care-l conducea, i se potrivea de minune, nu o

¹ Fondat în 1947, Festivalul Fringe din Edinburgh este una dintre cele mai ample manifestări de artă din lume, prezentând sute de spectacole de teatru, dans, muzică. Termenul *Venue* nu are echivalent în limba română, însemnând cu aproximație locul de desfășurare a unui eveniment, amenajat ca atare doar pe durata Festivalului Fringe (*n.red.*).

² Expresie consacrată de experimentul sociologului Stanley Milgram prin care s-a stabilit că fiecare dintre noi se află la șase grade de separare de ceilalți, adică e nevoie doar de șase persoane ca să cunoști pe cineva (*n.red.*).

³ Joc de cuvinte intraductibil. *Ray* din limba engleză înseamnă *rază* (*n.red.*).

mașină *macho* strălucitoare, ci tipul de mașină pe care l-ar conduce un om de rând. Un om de rând ca Paul Bradley. Dacă cineva l-ar fi întrebat cu ce se ocupa, cu ce se ocupa Paul Bradley, i-ar fi răspuns: *Chestii plictisitoare. Sunt un simplu dispecer, plimb hârtoage de colo-colo într-un birou de contabilitate.*

Încerca să conducă și în același timp să descifreze harta orașului Edinburgh pentru a găsi o cale de scăpare din iadul străzii pe care se afla, când o persoană îi sări în cale. Era tipul de om pe care-l detesta — un tânăr brunet care purta ochelari cu rame negre și groase, neras de două zile și cu o țigară în colțul gurii, erau sute ca el la Londra, toți străduindu-se să arate ca niște existențialiști francezi din anii șazeci. Ar fi pus pariu că nici unul dintre ei nu deschisese vreodată un manual de filosofie. El citise din greu, Platon, Kant, Hegel, ba chiar îl bătea gândul ca într-o bună zi să-și ia și o diplomă universitară.

Frână brusc și nu-l lovi pe tipul cu ochelari, îl făcu doar să sară în lături, un toreador care evita un taur. Tipul se înfurie, începu să gesticuleze cu țigara, să țipe, și-i arătă un deget ridicat. Lipsit de farmec, fără maniere — oare părinții săi erau mândri de produsul lor? Ura fumatul, un obicei dezgustător, ura tipii care-ți arătau degetul ridicat și urlau la tine *Aiuritul!*, în timp ce saliva le sărea din gurile murdare, pline de nicotină.

Simți izbitura, cam de forța unei ciocniri cu un bursuc sau o vulpe într-o noapte întunecoasă, numai că de data asta venise din spate și-l proiectase înainte. Noroc că individul cu ochelari își executase micul *paso doble* și se ferise la timp, altfel l-ar fi lovit. Se uită în oglinda retrovizoare. O mașină

Honda Civic albastră, șoferul ieșind din mașină — un tip masiv, mușchi de halterofil, mai degrabă antrenat la sală decât pentru supraviețuire, care n-ar fi fost în stare să reziste timp de trei luni în junglă sau în deșert așa cum ar fi rezistat el, Ray. N-ar fi rezistat nici măcar o zi. Purta mănuși de conducere, de piele neagră, urâtă, cu găuri pentru articulațiile degetelor. Pe bancheta din spate avea un câine, un rottweiler vânjos, exact câinele pe care te aștepti să-l aibă un asemenea individ. Tipul era un stereotip ambulant. Câinele din spate era în criză, împrășca salivă pe geamurile mașinii și zgâria sticla cu ghearele. Câinele nu-l prea îngrijora. Știa cum săucidă câinii.

Ray coborî din mașină și se duse la bara din spate ca să evalueze paguba. Șoferul Hondai începu să țipe la el:

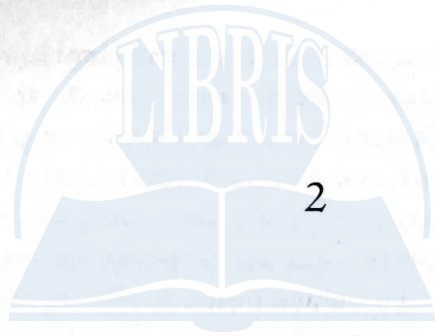
— Nenorocitul, ce dracului aveai de gând să faci?

Englez. Ray se gândi să spună două vorbe care să nu-l stârnească pe tip, ci să-l calmeze — îți dădeai seama că era ca o oală sub presiune gata să explodeze, dorindu-și să explodeze, săltând pe picioare ca un boxer de categoria grea ieșit din formă. Ray adoptă o atitudine neutră, o expresie neutră, dar apoi auzi mulțimea exclamând cu groază, în cor, *Aaa!*, zări bâta de baseball care apăruse din senin în mâna tipului și se gândi: *La dracu'!*

Acela se dovedi a fi ultimul lucru care-i trecu prin minte pentru câteva secunde. Când reuși din nou să gândească, zăcea întins pe caldarâm ținându-se de partea capului pe care i-o zdrobise tipul. Auzi zgomot de sticlă spartă — imbecilul izbea pe rând geamurile mașinii lui. Încercă, fără succes, să se ridice în picioare, dar nu izbuti decât să stea în genunchi,

de parcă ar fi fost la rugăciune, iar acum tipul venea spre el cu bâta ridicată, cântărind-o parcă în mână, gata să-i aplice o lovitură magistrală în țeastă. Ray își ridică brațul să se apere, ameți și mai tare făcând acest gest și, prăbușindu-se pe spate pe caldarâm, îi trecu prin minte: *Isuse, ăsta-i sfârșitul?* Renunțase, chiar renunțase — nu mai făcuse așa ceva înaintea —, când cineva ieși din mulțime ținând în mână un obiect pătrat și negru pe care-l aruncă în tipul cu Honda, nimerindu-l în umăr și făcându-l să se clatine.

Leșină iar pentru câteva clipe și, când își reveni, văzu două polițiște aplecate deasupra sa, una dintre ele spunându-i: *Stați liniștit, domnule*, iar cealaltă vorbind în aparatul de emisie-recepție, chemând o ambulanță. Era pentru prima oară în viață când era bucuros să vadă poliția.

Martin nu mai făcuse așa ceva în viața lui. Nu omorâse nici măcar o muscă în casă, ci le vâna cu răbdare până le prindea cu paharul pe o farfurie și apoi le dădea drumul afară. Cei săraci cu duhul vor moșteni împărăția. Avea cincizeci de ani și niciodată nu comisese cu voia sa un act de violență împotriva altei făpturi, deși uneori îi venea să creadă că aceasta ținea mai degrabă de lașitate decât de pacifism.

Nu ieși din rând, așteptând ca altcineva să intervină în scena ce se derula în fața lor, dar mulțimea era pe post de spectator, la promenadă, la o secvență de teatru violentă, și nu avea deloc intenția să strice reprezentația. Până și Martin se întrebă la început dacă nu cumva era un spectacol — o scenetă improvizată fie pentru a șoca, fie pentru a revela faptul să eram imuni la șoc deoarece trăiam într-o comunitate mediatică globală în care deveniserăm voyeuri pasivi în fața violenței (și așa mai departe). Acesta era șirul de gânduri care se derula în partea intelectuală, detașată a creierului său. Creierul primitiv, pe de altă parte, gândea: Of, la dracu', e oribil ce se întâmplă, oribil în toată legea, te rog, fă-l pe răufăcător să plece! Nu se simți surprins să audă în cap vocea tatălui său (*Adună-ți mințile, Martin!*). Tatăl său era mort de ani buni, însă

Martin îi auzea deseori răcnetul și țipetele de paradă. După ce șoferul Hondei sparse toate geamurile Peugeot-ului argintiu și se îndreptă spre șofer, agitându-și arma și pregătindu-se să-i administreze lovitura finală de izbândă, Martin își dădu seama că omul căzut la pământ avea să moară, probabil avea să fie ucis de apucatul acela cu bâta de baseball, chiar acolo, în fața lor, dacă cineva nu făcea ceva, și, în mod instinctiv, fără să mai stea mult pe gânduri — pentru că dacă ar fi stat pe gânduri nu ar mai fi făcut-o —, lăsă geanta să-i alunece de pe umăr și o aruncă, la fel ca la aruncarea cu ciocanul, spre capul șoferului dement al Hondei.

Nu-l nimeri în cap, ceea ce nu-l surprinse — niciodată nu fusese în stare să țintească ceva sau să prindă pe cineva, era tipul de om care se ferea dacă venea o minge spre el —, dar în geantă avea laptopul, iar muchia solidă îl lovi pe șoferul Hondei în umăr și-l făcu să se clatine.

Până atunci, Martin fusese cel mai aproape de o crimă reală cu ocazia unei vizite organizate de Societatea Scriitorilor la secția de poliție St. Leonard. În afară de Martin, grupul fusese format numai din femei.

— Ești bărbatul nostru simbol, îi zise una dintre ele, iar el percepu o anumită dezamăgire în râsul politicoș al celorlalte, de parcă singurul lucru pe care putea să-l facă în calitate de bărbat-simbol era să fie ceva mai puțin decât o femeie.

Li se aduseră cafea și fursecuri — biscuiți cu ciocolată, napolitane cu cremă roz, erau foarte impresionați de oferta variată —, iar un tip cu grad superior îi ținu de vorbă în mod plăcut într-o sală de conferințe nouă, care dădea impresia că

fusese special destinată unor grupuri ca al lor. Apoi li se arătară diverse părți ale clădirii, centrul de apeluri și spațiul cavernos al unei încăperi în care persoane îmbrăcate în civil (NCIS¹), care stăteau la computere, aruncară o privire fugară spre scriitori și hotărâră, în mod corect, că erau lipsiți de importanță, așa că se întoarseră spre ecranele lor.

Se așezară în șir indian, uneia dintre membrele grupului i se luură amprente, iar apoi cineva îi închise — pentru scurt timp — într-o celulă, unde se foforă și chicotiră ca să mai atenueze sentimentul de claustrofobie. *Chicotit*, se gândi Martin deodată, era un cuvânt aproape exclusiv feminin. Femeile chicotesc, bărbații pur și simplu râd. Martin era puțin îngrijorat ca nu cumva să fie și el genul care chicotește. La sfârșitul vizitei, de parcă ar fi fost regizat anume pentru ei, asistară, străbătuți de un mic fior de frică, la echiparea în costume de intervenție a unei unități pentru a scoate un deținut *difficil* dintr-o celulă.

Vizita nu era prea relevantă pentru genul de cărți pe care le scria Martin cu numele *alter ego*-ului său, Alex Blake. Erau romane polițiste de modă veche, sentimentale, al căror personaj principal era Nina Riley, o tânără entuziastă care moștenise de la unchiul ei o agenție de detectivi. Acțiunea se petrecea în anii patruzeci, imediat după război. Era o perioadă istorică de care Martin se simțea atras în mod deosebit, cu simplitatea ei în imagini alb-negru, vârtejul deziluziei dureroase care urmăse eroismului. Viena din *The Third Man*, ținuturile din împrejurimile Londrei din *Brief Encounter*¹. Oare cum

¹ Abreviere pentru *National Criminal Intelligence Service* (Serviciul Național de Informații în Materie Penală) (n.red.).

te-ai fi simțit să onorezi culorile drapelului într-un război just, să experimentezi atâtea sentimente nobile (desigur, multă propagandă, dar esența era adevărată), să fii eliberat de povara individualismului? Să stai pe marginea prăpastiei distrugerii și înfrângerii și totuși să răzbești? Și să te întrebi: *Și-acum, încotro?* Desigur, Nina Riley nu simțise nimic din toate acestea, avea doar douăzeci și doi de ani și văzuse războiul din afară, dintr-un pension elvețian. În plus, ea nu era reală.

Nina Riley fusese tot timpul un băiețoi, totuși nu avea apucături de lesbiană și era în mod constant curtată de o mare varietate de bărbați față de care avea un comportament de o remarcabilă castitate. (*De parcă — după cum îi scrisese lui Martin un „citor recunoscător” — o premiantă a unui pension de elită a crescut mare și s-a făcut detectiv.*) Nina locuia într-o vagă versiune geografică a Scoției, care avea mare și munți și terenuri mlăștinoase fără de sfârșit, la mică distanță de orice oraș important din Scoția (și, în mod frecvent, Anglia, deși niciodată Țara Galilor, lucru pe care Martin se gândea să-l rectifice) unde putea ajunge cu mașina ei Bristol, decapotabilă și rapidă. Când scrisese prima carte cu Nina Riley o concepuse drept un salut cordial față de vremuri apuse și forme de expresie trecute.

— O pasișă, dacă vrei, spusese el emoționat, când fusese prezentat redactorului său, la editură. Un fel de *omagi* ironic.

Fusese o surpriză să afle că avea să fie publicat. Scrisese cartea pentru propriul amuzament și, dintr-odată, se trezise

¹ *The Third Man* (*Al treilea om*), film din 1949, în regia lui Carol Reed, după un scenariu de Graham Greene (mai târziu, scenariul a devenit roman, cu același titlu). *Brief Encounter* (*Scurtă întâlnire*), film din 1945, în regia lui David Lean (n.red.).

într-un birou oarecare din Londra, cu sentimentul că trebuia să-i explice unei tinere doamne aiureala pe care o crease, în timp ce ei părea să-i fie greu să se concentreze la ce-i spunea el.

— Așa cum stau lucrurile, spuse ea, făcând un efort vizibil să-l privească în ochi, ceea ce văd este o carte pe care o pot vinde. Un fel de roman polițist nostim. Oamenii *adoră* nostalgia, trecutul e ca un leac. Câte volume v-ați gândit să aibă seria?

— Seria?

— Salut!

Martin întoarse capul și zări un bărbat rezemat de canalul ușii, într-o atitudine aproape absurd de degajată. Era mai în vârstă decât el, dar îmbrăcat mai tinerește.

— Salut, răspunse tânăra editoare, acordându-i bărbatului toată atenția. Schimbul de saluturi părea să însemne mai mult decât te-ai fi așteptat. Neil Winters, directorul nostru, spuse ea cu un zâmbet larg. Neil, dânsul e Martin Canning. A scris o carte *încântătoare*.

— Fantastic, replică Neil Winters și-i strânse mâna lui Martin. Avea o mână umedă și moale ca o mortăciune peste care dai pe plajă. Prima din mai multe, sper.

După câteva săptămâni, Neil Winters era mutat spre eșaloane mai înalte în cadrul centralei europene și Martin nu-l mai întâlnește, dar considera acea strângerea de mână drept momentul crucial care-i schimbase viața.

Nu demult, Martin vânduse unei televiziuni drepturile de autor pentru cărțile cu Nina Riley.

— *Ca și cum ai face o baie caldă.* Hrană perfectă pentru audiența de duminică seara, îi spuse producătorul de la BBC, lăsând impresia că era o insultă, ceea ce chiar era.

În lumea ficțională bidimensională în care își ducea traiul, Nina Riley rezolvase până în prezent trei crime, un furt de bijuterii, o spargere de bancă, recuperase un cal de curse furat, prevenise răpirea micuțului prinț Charles din castelul Balmoral și, la a șasea escapadă zădărnice aproape de una singură un complot ce urmărea furtul bijuteriilor Coroanei Scoțiene. A șaptea carte, *Pinul Chilian*, ieșită recent pe piață în ediție broșată, era inclusă în ofertele speciale, în toate librăriile. A șaptea era mai neagră, toată lumea părea să fie de acord (*Blake trece în cele din urmă la un stil noir mai matur*, scrisese un cititor pe Amazon. Toată lumea e critic literar.), dar, în ciuda acestui fapt, vânzările se mențineau *pe val*, conform celor transmise de agentul său literar, Melanie.

— Mergem înainte, Martin, îi spuse ea. Melanie era irlandeză și de aceea tot ce spunea suna drăguț chiar și când nu era.

Când lumea îl întreba — lucru de altfel frecvent — de ce devenise scriitor, Martin răspundea de obicei că de vreme ce-și petrecea cea mai mare parte a timpului în sfera imaginației i se păruse o idee bună să fie și plătit pentru asta. O spunea în mod jovial, fără chicote, iar lumea zâmbea de parcă el ar fi zis un lucru amuzant. Ceea ce nu înțelegeau oamenii era faptul că spunea adevărul — își trăia viața în imaginație. Nu într-un mod filosofic sau intelectual, de fapt viața sa interioară era remarcabil de banală. Nu-și dădea seama dacă era la fel pentru toți ceilalți. Oare și alți oameni